

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

6 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Pawłyszcz (przewodniczący)

SSN Piotr Telusiewicz

SSN Kamil Zaradkiewicz (sprawozdawca)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 6 marca 2026 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej T.S. i M.S.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z 21 października 2022 r., V ACa 170/21,

w sprawie z powództwa T.S. i M.S.

przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.

o zapłatę,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu w Katowicach do ponownego rozpoznania
i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

Piotr Telusiewicz

Dariusz Pawłyszcz

Kamil Zaradkiewicz

[M.O.]

UZASADNIENIE

Powodowie T.S. i M.S. wnieśli o zasądzenie na ich rzecz od pozwanej Banku S.A. w W. 204 515,19 zł tytułem uiszczonych na rzecz pozwanej świadczeń nienależnych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia następnego od doręczenia pozwu pozwanej. Powodowie zgłosili również żądanie ewentualne zasądzenia na ich rzecz od pozwanej 156 530,70 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia następnego od doręczenia odpisu pozwu pozwanej tytułem zwrotu nienależnie pobranych przez pozwaną rat kapitałowo-odsetkowych w wysokości wyższej niż faktyczne obowiązani byli uiszczać powodowie. Uzasadniając żądanie główne powodowie powoływali się na nieważność umowy a uzasadniając żądanie ewentualne powołali się na abuzywność określonych postanowień umownych.

Wyrokiem z 10 lutego 2021 r. Sąd Okręgowy w Gliwicach oddalił żądanie główne (pkt 1) oraz ewentualne (pkt 2) a także rozstrzygnął o kosztach procesu (pkt 3).

Sąd ustalił m.in., że w dniu 23 czerwca 2006 r. strony zawarły umowę kredytu mieszkaniowego, na podstawie której pozwana zobowiązała się do postawienia do dyspozycji powodów kwoty 100 090 CHF z przeznaczeniem na budowę domu jednorodzinnego. Kredyt mógł być wypłacony w walucie wymiennej na sfinansowanie zobowiązań za granicą i na spłatę kredytu walutowego, bądź w walucie polskiej na sfinansowanie zobowiązań w kraju. W tym ostatnim wypadku stosowano do przeliczenia kurs kupna dewiz obowiązujący u pozwanej w dniu realizacji zlecenia.

Spłata zobowiązania powodów następowała w drodze potrącania wierzytelności banku z tytułu udzielonego kredytu z opisanego w umowie rachunku oszczędnościowo - rozliczeniowego w walucie polskiej, przy czym przeliczenie następowało wedle obowiązującego w banku w dniu wymagalności raty kursu sprzedaży dla dewiz. Powodowie zostali poinformowani o ryzyku zmiany kursów waluty i jego wpływie na wysokość zadłużenia i wysokość rat kredytu, a w całym okresie kredytowania mogli dokonać zmiany waluty kredytu.

Sąd ustalił również, że środki pochodzące z kredytu zostały wypłacone na podstawie dyspozycji powodów na wskazany przez nich rachunek w dniach: 23

czerwca 2006 r. w kwocie 30 996 CHF; 1 września 2006 r. w kwocie 49 090 CHF; 9 listopada 2006 r. w kwocie 20 064 CHF. Z kolei w dniu 11 września 2007 r. strony zawarły aneks do umowy, mocą którego pozwany bank pozostawił do dyspozycji powodów łącznie kredyt w kwocie 135 324,53 CHF, co oznaczało, że dotychczasowe zobowiązanie kredytowe zwiększono o 35 234,53 CHF.

Sąd *a quo* ustalił również, że umowa zawarta między stronami sporządzona została przy użyciu wzorca stosowanego przez pozwany bank, ale jej treść nie była tożsama ze wzorcem. Wzorzec miał charakter dokumentu wewnętrznego i był podstawą do formułowania umów zawieranych indywidualnie z klientami banku. Zawierał różne warianty rozwiązań umownych, spośród których przy zawieraniu umowy klient mógł wybrać takie, jakie uznał za odpowiednie. We wzorcu nie określono waluty umowy ani nie określono jednoznacznie sposobu wypłaty kredytu, a nadto zawarto trzy możliwości spłaty kredytu: z rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego, z rachunku walutowego, z rachunku prowadzonego w walucie kredytu, na który kredytobiorca miał dokonywać wpłat z tytułu zobowiązania kredytowego.

Osobom zainteresowanym zaciągnięciem kredytu we franku szwajcarskim przedstawiano zawsze symulację spłaty kredytu udzielonego w PLN i w CHF. Ponadto procedury obowiązujące u pozwanej w dacie zawierania umowy obligowały pracowników banku do informowania klientów zainteresowanych kredytem udzielanym w walucie wymienialnej o tym, że w rozliczeniach między klientami, a bankiem w obrocie dewizowym stosuje się ustalone przez bank kursy walut obcych w złotych, a kursy walut zamieszczane są w tabeli kursów banku. W przypadku wypłaty kredytu w walucie polskiej kredyt wypłacany był po kursie kupna dla dewiz; w przypadku spłaty kredytu w walucie polskiej kredyt był spłacany po kursie sprzedaży dla dewiz; w przypadku wzrostu kursów walut podwyższeniu ulegała rata spłaty i kwota zadłużenia wyrażone w walucie polskiej.

Pracownicy banku informowali kredytobiorców, że najbezpieczniejszym wyborem jest kredyt w walucie, w której osiągają dochody. Nie uzyskiwali oni jednocześnie żadnych korzyści materialnych w związku ze sprzedażą kredytów

walutowych czy denominowanych. Nadto ustalono, że powódka ma wykształcenie ekonomiczne, powód ma wykształcenie zawodowe.

Sąd pierwszej instancji uznał, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Wskazał, że żądanie powodów, zarówno główne jak i ewentualne, dotyczyło zapłaty określonych w pozwie kwot, ale ocena zasadności żądania uzależniona była od wyników oceny postanowień umowy pod kątem ich abuzywności.

Analiza spornej umowy i okoliczności towarzyszących jej zawarciu doprowadziła Sąd do wniosku, iż przeliczenie wartości kredytu na złote polskie nie było elementem przedmiotowo istotnym umowy. Świadczenia stron od początku mogły być wykonane w CHF, przy czym w przypadku wypłaty kapitału nastąpić to mogło pod warunkami związanymi z celem kredytowania. Niezależnie od tego wybór sposobu uruchomienia kredytu leżał po stronie kredytobiorcy i to powodowie zdecydowali o wypłacie środków kredytu w PLN na rachunki przez nich wskazane. Wprawdzie wybór sposobu uruchomienia kredytu warunkowany był celem kredytu tj. sfinansowaniem zobowiązań zaciągniętych w kraju, co jednak w ocenie Sądu nie zmieniało faktu, że został on dokonany przez powodów – to oni decydując się na zaciągnięcie kredytu u pozwanej określili jego cel i wskazali rachunki bankowe, na które pozwana miała przelać środki pochodzące z kredytu.

W ocenie Sądu pierwszej instancji wybór waluty, w jakiej następowała spłata rat, był przedmiotem indywidualnego uzgodnienia między stronami, a powodowie wybierając spłatę w walucie innej niż ta, w której zobowiązanie było wyrażone, zdecydowali się na spłatę w złotych polskich przy wykorzystaniu kursów tabelarycznych stosowanych przez pozwaną, co w praktyce oznaczało, że zdecydowali się korzystać z usługi kantorowej świadczonej przez pozwaną. Sąd podkreślił jednocześnie, że powodowie zostali pouczeni o stosowaniu w tego rodzaju rozliczeniach kursów ustalanych przez pozwaną, a ponadto praktyką stosowaną u pozwanej było zwracane konsumentom uwagi na stosowanie różnego kursu przy wypłacie środków z kredytu i przy spłacie rat kapitałowo - odsetkowych.

Sąd *a quo* nie podzielił również poglądu, że wybór poszczególnych wariantów z wzorca umowy nie stanowi indywidualnego uzgodnienia postanowień umownych,

ponieważ wybór, jakiego mogli dokonać powodowie, był szeroki i obejmował całe spektrum akceptowanych przez bank rozwiązań, z których mogli wybrać dla siebie najkorzystniejsze.

Sąd nie podzielił także argumentów powodów co do sprzeczności umowy z prawem lub zasadami współżycia społecznego (art. 58 k.c.), a także sprzeczności umowy z art. 358¹ § 2 k.c., wskazując, że każda ze stron zobowiązana jest do świadczenia pieniężnego i nie ma przeszkód do tego, aby każda ze stron świadczyła w innej walucie, czy też by świadczenie każdej ze stron obliczane było wedle innego miernika wartości, o ile strony tak postanowią.

Sąd *a quo* wskazał dalej, że wbrew twierdzeniom powodów kwota kredytu była znana i jednoznacznie określona od chwili zawarcia umowy i wynosiła 100 090 CHF, a po zawarciu aneksu wynosiła łącznie 135 324,53 CHF. Stanowiła ona jednocześnie kapitał zadłużenia, który nie podlegał i nie podlega żadnym zmianom poza tymi, które wynikają ze spłaty rat. Okoliczność, że po przeliczeniu na złotówki jest to kwota wyższa niż w chwili zawierania umowy, jest skutkiem niezależnych od pozwanej zmian kursowych, a negatywne konsekwencje tych zmian rekompensowane są częściowo spadkiem oprocentowania wynikającym z zastosowania stawki LIBOR.

Sąd stanął na stanowisku, że indywidualne uzgodnienie warunków umownych, udzielenie powodom szerokiej informacji na temat ryzyka związanego ze zmianą kursu waluty, a także udzielenie informacji co do sposobów przeliczania waluty powoduje, że postanowień umownych dotyczących tych kwestii nie można uznać za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Przyjęte przez strony rozwiązanie nie stanowi nadużycia dominującej pozycji pozwanej, lecz są wyrazem zgodnej woli stron.

Sąd uznał również za nietrafne zarzuty powodów przytoczone na uzasadnienie żądania ewentualnego, a dotyczące abuzywności klauzul przeliczeniowych dotyczących wypłaty kwoty kredytu w PLN, przy jednoczesnym przeliczeniu wysokości wypłaconej kwoty z CHF według kursu kupna walut dla CHF, ustalanego przez pozwaną i przy jednoczesnym przeliczaniu wpłat powodów po odmiennym kursie sprzedaży CHF, ustalonym przez pozwaną w dniu spłaty.

Sąd zauważył w tym kontekście, że ustalenie umowne polegające na wyrażeniu kwoty kredytu we franku szwajcarskim stanowi postanowienie określające główne świadczenia stron. Zostały one sformułowane jednoznacznie, a tym samym nie mogą być uznane za klauzule niedozwolone. Sąd podkreślił również, że strony zawarły umowę kredytu denominowanego do CHF, co oznacza, że wysokość świadczeń stron od początku była wyrażona w CHF i nie uległa żadnym zmianom (inaczej niż przy umowach kredytu indeksowanego, gdzie wysokość zobowiązania wyrażona jest w PLN, a następnie odniesiona do kursu CHF, co może powodować wątpliwości co do wysokości zobowiązania). Sąd *a quo* miał również na uwadze, że w żądaniu ewentualnym powodowie nie domagali ustalenia abuzywności wymienionych w uzasadnieniu pozwu klauzul umownych, ale wyłącznie zapłaty tytułem zwrotu nienależycie pobranych przez pozwaną rat kapitałowo odsetkowych, w wysokości wyższej niż wynikałoby to z umowy po usunięciu klauzul abuzywnych. Przedmiotem badania Sądu pod kątem abuzywności klauzul umownych były zatem tylko te wskazane przez powodów postanowienia umowy, które mogły mieć wpływ na wysokość rat kapitałowo odsetkowych. Nie znajdując podstaw do stwierdzenia ich nieważności, Sąd nie dopatrył się także okoliczności świadczących o abuzywnym charakterze wymienionych klauzul i wskazał, że zostały one indywidualnie uzgodnione.

Apelację od wyroku Sądu pierwszej instancji wnieśli powodowie, formułując pod jego adresem m.in. zarzuty naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.; art. 410 § 1 i 2 k.c.; art. 385¹ k.c., a ponadto art.358¹ k.c. w zw. z art. 58 k.c.

Wyrokiem z 21 października 2022 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił apelację (pkt 1) oraz zasądził od powodów na rzecz pozwanej kwotę 8100 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego (pkt 2).

W ocenie Sądu odwoławczego powodowie nie wykazali, aby łącząca ich z pozwanym bankiem umowa była w jakimkolwiek zakresie nieważna, jako sprzeczna z prawem, zasadami współżycia społecznego, czy dobrymi obyczajami i by naruszała w ten sposób ich interes jako konsumentów.

Sąd podkreślił, że powodowie dokonali świadomego wyboru spośród oferowanych przez bank produktów, po uprzednim zbadaniu możliwości uzyskania

kredytu w innych bankach. Mieli oni świadomość, że pozwany bank udziela również kredytów w złotych polskich, tj. w walucie, w jakiej osiągalni dochody, i że takiej właśnie rekomendacji udziela. Mimo to i mimo uzyskania właściwych informacji o ryzyku kursowym uznali oni, że najbardziej korzystnym dla nich rozwiązaniem, a to z uwagi na niską ratę, jest zaciągnięcie kredytu opiewającego na franka szwajcarskiego.

Sąd odwoławczy wskazał dalej, że zgodnie z art. 385¹ § 1 k.p.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. W ocenie Sądu, nie sposób twierdzić, jakoby wybór poszczególnych wariantów z wzorca umowy nie stanowił indywidualnego uzgodnienia postanowień umownych. W realiach dotyczących zawierania przedmiotowej umowy wybór jakiego mogli dokonać powodowie był stosunkowo szeroki i obejmował spektrum akceptowanych i oferowanych przez bank możliwości, co do których powodowie świadomie wybrali dla siebie w ich przekonaniu najkorzystniejsze.

Sąd odwoławczy zwrócił również uwagę, że żadne okoliczności sprawy nie wskazują, aby powodowie zostali nakłonieni do zawarcia umowy kredytu denominowanego poprzez jakiegokolwiek nierzetelne praktyki banku. Ponadto, powodowie posiadając informacje dotyczące ryzyka związanego z zawarciem umowy denominowanej do innej waluty sami także mieli, w ocenie Sądu *ad quem*, obowiązek dochowania należytej staranności przy zawieraniu umowy i rozważenia konsekwencji wynikających z zaciągnięcia zobowiązania o określonej treści. Obowiązek informacyjny, jaki spoczywa na bankach w ramach zawierania umów z konsumentami, nie zwalnia tych ostatnich z obowiązku działania z należytą starannością. Wyniki postępowania dowodowego wskazują, że umowa zawarta została przez powodów świadomie i była poprzedzona namysłem nad możliwymi konsekwencjami. Powodowie zdawali sobie sprawę, na czym polega ryzyko kursowe, musieli zatem zdawać sobie sprawę, jakie ryzyko wynikać może z umowy walutowej realizowanej na przestrzeni wielu lat.

Sąd wskazał również, że przedmiotem badania pod kątem abuzywności były wskazane przez powodów postanowienia umowy, które mogły mieć wpływ na wysokość rat kapitałowo-odsetkowych. Postanowienia te, w ocenie Sądu, nie mogą zostać uznane za abuzywne z uwagi na to, że zostały przez powodów świadomie wybrane, a zatem spełniają kryterium indywidualnego uzgodnienia.

Z tych wszystkich względów Sąd odwoławczy uznał, że umowa kredytu zawarta przez strony nie była nieważna, a jej postanowienia nie miały abuzywnego charakteru. Konsekwencją takiego stanu rzeczy jest uznanie, że świadczenie spełnione przez powodów nie było nienależne w rozumieniu art. 410 § 1 i 2 k.c., a tym samym powodowie nie mogli domagać się jego zwrotu.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu drugiej instancji wnieśli powodowie, zaskarżając ten wyrok w całości oraz formułując pod jego adresem zarzuty naruszenia: art. 69 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 - Prawo bankowe (w brzmieniu z daty zawarcia umowy; dalej: „pr. bank.”) w zw. z art. 353¹ w zw. z art. 353 w zw. z art. 58 § 1 k.c.; art. 69 ust. 1 i 2 pr. bank. (w brzmieniu z daty zawarcia umowy); art. 69 ust. 1 i 2 pr. bank. (w brzmieniu z daty zawarcia umowy) w związku z art. 353¹ w zw. z art. 353 k.c.; art. 69 ust. 1 i 2 pr. bank. (w brzmieniu z daty zawarcia umowy) w zw. z art. 353¹ i art. 58 § 1 k.c.; art. 385¹ § 1 w zw. z art. 22¹ k.c.; art. 385¹ § 1 w zw. z art. 385¹ § 3 oraz art. 65 § 2 k.c.; art. 385¹ § 1 k.c. w związku z art. 69 ust. 1 i 2 pr. bank. (w brzmieniu z daty zawarcia umowy) w zw. z art. 3 ust. 1 i art. 4 ust. 2 i art. 6 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. Urz. UE z 1993 r., L 95, s. 29; dalej: „dyrektywa 93/13”); art. 385¹ § 1 w zw. z art. 385¹ § 3 w zw. z art. 405 oraz 410 § 1 § 2 w zw. z art. 58 § 3 k.c.; art. 69 ust. 1 i 2 pkt 2 pr. bank. (w brzmieniu z daty zawarcia umowy) w związku z art. 353¹ w zw. z art. 405 oraz 410 § 1 § 2 w zw. z art. 58 § 1, 2 i 3 k.c.; art. 5 k.c. W oparciu o sformułowane w skardze zarzuty powodowie wnieśli o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez uwzględnienie apelacji powodów w całości oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów kosztów postępowania za drugą instancję, według norm prawem przepisanych; ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia albo uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz

wyroku Sądu pierwszej instancji w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Gliwicach do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia a ponadto o zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Pozwana złożyła odpowiedź na skargę kasacyjną powodów, wnosząc o jej oddalenie oraz o zasądzenie od strony powodowej na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powodów okazała się zasadna i w konsekwencji skutkowałą uchynieniem zaskarżonego wyroku oraz przekazaniem sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do możliwości uznania przez Sąd *meriti* umowy kredytu, która zawiera niedozwolone postanowienia umowne, za bezwzględnie nieważną.

Niezwiązanie umową w rozumieniu przepisów o niedozwolonych postanowieniach umownych, tj. na podstawie art. 385¹ § 1 i 2 k.c., nie wyklucza przyjęcia przez sąd skutku w postaci nieważności umowy z uwagi na ocenę całokształtu jej treści. Obie sankcje powodują w istocie upadek umowy i w tym sensie są zbliżone swoim charakterem, a ponadto sankcja bezwzględnej nieważności może w pewnym sensie stanowić sankcję dalej idącą i możliwą do zastosowania z uwagi na całokształt oceny przez sąd treści przedmiotowej umowy.

W orzecznictwie TSUE dopuszcza się rozwiązanie, zgodnie z którym nieważność warunku nieuczciwego (ang. *nullity of the term*, niem. *Nichtigkeit der Klausel*, franc. *la nullité de la dite clause*) pociąga za sobą nieważność umowy (ang. *cancellation of the agreement*, niem. *Nichtigerklärung des Vertrags*, franc. *l'annulation du contrat*, zob. wyrok TSUE z 7 grudnia 2023 r., mBank S.A., C-140/22. ECLI:EU:C:2023:965). Orzecznictwo TSUE nie precyzuje jednak charakteru sankcji cywilnoprawnej dotyczącej wówczas całej umowy. Do sądu należy podjęcie, przy uwzględnieniu całości prawa krajowego, wszelkich środków niezbędnych dla ochrony konsumenta przed szczególnie szkodliwymi konsekwencjami, jakie mogłoby

dla niego mieć unieważnienie umowy (wyrok TSUE z 16 marca 2023 r., X S.A., C-6/22, ECLI:EU:C:2023:216).

W uchwale Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22 (OSNC 2024, Nr 12, poz. 118) wskazano, iż w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie. Postanowienie wykraczające poza granice swobody umów w takim rozumieniu, jak o tym stanowi art. 353¹ k.c., które z tej przyczyny może być jednocześnie zakwalifikowane jako niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ k.c., nie jest *per se* bezwzględnie nieważne, lecz ma do niego zastosowanie sankcja określona w art. 385¹ k.c. Kwestionowane postanowienie nie wywołuje skutków prawnych od samego początku i z mocy prawa, co sąd ma obowiązek wziąć pod uwagę z urzędu, chyba że konsument następnie udzieli „świadomej, wyraźnej i wolnej zgody” na to postanowienie i w ten sposób zapewni jego skuteczność (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów SN z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, Nr 9, poz. 56, i cytowane w jej uzasadnieniu obszerne orzecznictwo). Sprzeczne z naturą stosunku prawnego kredytu indeksowanego do waluty obcej są postanowienia, w których kredytodawca jest upoważniony do jednostronnego oznaczenia kursu waluty właściwej do wyliczenia wysokości zobowiązania kredytobiorcy oraz ustalenia wysokości rat kredytu, jeżeli z treści stosunku prawnego nie wynikają obiektywne i weryfikowalne kryteria oznaczenia tego kursu. Postanowienia takie, jeśli spełniają kryteria uznania ich za niedozwolone postanowienia umowne, nie są nieważne, lecz nie wiążą konsumenta w rozumieniu art. 385¹ k.c. (uchwała SN z 28 kwietnia 2022 r., III CZP 40/22).

Powodowie zarzucają orzeczeniu Sądu odwoławczego naruszenie art. 69 ust. 1 oraz ust. 2 pr. bank. (w brzmieniu z daty zawarcia umowy) w związku z art. 353¹ w zw. z art. 353 w zw. z art. 58 § 1 k.c.. Ten zarzut jest niezasadny, ponieważ co do zasady, jak wskazano, przepisy o postanowieniach niedozwolonych stanowią przepisy szczególne względem art. 58 § 1 k.c. (wyrok SN z 6 września 2024 r., II CSKP 1644/22).

Zasadny, choć nie kluczowy w niniejszej sprawie jest natomiast kolejny zarzut, tj. naruszenia art. 69 ust. 1 oraz ust. 2 pr. bank. (w brzmieniu z daty zawarcia umowy) przez uznanie za „kwotę środków pieniężnych oddaną do dyspozycji kredytobiorcy” oznaczonej w umowie kwoty w walucie obcej, podczas gdy kwotą oddaną do dyspozycji kredytobiorcy jest wyłącznie kwota w walucie polskiej, w wysokości obliczanej jako iloczyn wskazanej w umowie ilości waluty obcej i kursu wymiany tej waluty wyznaczanego przez bank. Strony zawarły umowę kredytu denominowanego – zgodnie z § 2 ust. 1 umowy kredytu bank zobowiązał się postawić do dyspozycji kredytobiorcy kredyt w kwocie 100 090 CHF (następnie kwotę tę podwyższono do 135 324,53 CH), ale już zgodnie z § 5 ust. 3 pkt 2 umowy wypłata kredytu miała nastąpić w PLN.

Skarżący wskazują przy tym również zarzut naruszenia art. 69 ust. 1 oraz ust. 2 pr. bank. (w brzmieniu z daty zawarcia umowy) w związku z art. 353¹ i z art. 58 § 1 k.c. przez uznanie, że w przypadku umowy kredytu, w której wskazano jako „kwotę kredytu” sumę pieniężną w walucie obcej, z zastrzeżeniem, że kwota ta zostanie wypłacona w PLN, po przeliczeniu jej na walutę polską według kursu wymiany wyznaczonego przez bank wedle jego woli i która zobowiązywała kredytobiorcę do spłaty kredytu w walucie polskiej, w ratach obliczanych według kursu wymiany wyznaczonego przez bank wedle jego woli, eliminacja z umowy jako abuzywnych postanowień dotyczących przeliczeń walutowych, nie prowadzi do nieważności umowy kredytu, podczas gdy bez tych postanowień nie sposób obliczyć wysokości kwoty pieniężnej, którą bank zobowiązany był wypłacić w wykonaniu umowy kredytu, ani wysokości rat spłaty kredytu, co skutkuje niemożnością ustalenia podstawowych elementów umowy kredytu

W rozpoznawanej sprawie Sąd drugiej instancji uznał, że postanowienia kwestionowane przez powodów nie mają charakteru abuzywnego. Wskazał, że przedmiotem badania Sądu pod kątem abuzywności klauzul umownych były wskazane przez powodów postanowienia umowy, które mogły mieć wpływ na wysokość rat kapitałowo-odsetkowych. Postanowienia te, w ocenie Sądu odwoławczego, nie mogą zostać uznane za abuzywne z uwagi na to, że zostały przez powodów świadomie wybrane, a zatem spełniają kryterium indywidualnego

uzgodnienia. W związku z tym zarzut strony powodowej nie odnosi się do oceny prawnej przedstawionej przez Sąd odwoławczy.

Naruszenia art. 69 ust. 1 oraz ust. 2 pr. bank. (w brzmieniu z daty zawarcia) w związku z art. 353¹ w zw. z art. 353 k.c. powodowie upatrują ponadto w uznaniu, że postanowienia umowy kredytu określające walutę, w której bank zobowiązany jest wypłacić kwotę kredytu, a pośrednio również wysokość kwoty, którą bank zobowiązany jest wypłacić w wykonaniu umowy kredytu, a także przeliczenie wartości kredytu na złote polskie nie było elementem przedmiotowo istotnym, podczas gdy postanowienia te określają przedmiot świadczenia (oznaczenie waluty i kwoty świadczenia pieniężnego banku), a ich bezskuteczność prowadzi do nieważności umowy.

Sąd drugiej instancji uznał, że ustalenie umowne polegające na wyrażeniu kwoty kredytu we franku szwajcarskim stanowi postanowienie określające główne świadczenia stron. Zostało ono sformułowane, w ocenie tego Sądu, jednoznacznie, a tym samym nie może być uznane za klauzulę niedozwoloną. Jednocześnie, Sąd *ad quem* uznał, że klauzula waloryzacyjna nie należy do postanowień określających główne świadczenia stron, a jest jedynie postanowieniem, które w sposób pośredni jest z nimi związane poprzez wywieranie wpływu na wysokość świadczenia głównego, zaś zasadniczą funkcją tej klauzuli jest ustalenie i utrzymanie wartości świadczenia w czasie. Sam mechanizm przeliczenia kwoty kredytu kursem waluty obcej nie jest postanowieniem niedozwolonym, co wynika z nowelizacji do ustawy - Prawo bankowe z dnia 29 lipca 2011 r.

Stanowisko Sądu drugiej instancji w tym zakresie nie może się ostać. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się bowiem, że klauzule kształtujące mechanizm indeksacji zastrzeżone w umowie kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej określają główne świadczenie kredytobiorcy. Odnosi się to tak do umowy kredytu indeksowanego jak i denominowanego (zob. wyrok SN z 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22). Nie może być utrzymana w mocy jako skuteczna i wiążąca umowa kredytu denominowanego po wyeliminowaniu z niej abuzywnych klauzul waloryzacyjnych, które najpierw służą oznaczeniu kwoty w walucie polskiej, która zostanie udostępniona kredytobiorcy, a następnie określeniu wysokości rat, którymi

kredytobiorca spłaca kredyt. Usunięcie z umowy takich klauzul bez wprowadzenia w to miejsce innych instrumentów pełniących tę samą funkcję, sprawia, że nie sposób jest rozliczyć takiego kredytu, ustalić jego salda przez czas spłaty.

Ponadto, zgodnie z uchwałą pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22, w razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów (pkt 1. uchwały) oraz: w razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie (pkt 2. uchwały).

Powodowie zarzucają ponadto rozstrzygnięciu Sądu *ad quem* naruszenie art. 385¹ § 1 k.c. w związku z art. 22¹ k.c. przez uzależnienie oceny abuzywności postanowienia umowy od wykształcenia i doświadczenia konsumenta, chociaż art. 385¹ § 1 k.c. nie wymienia takiej przesłanki i odnosi się tak samo do każdej osoby będącej konsumentem w rozumieniu art. 22¹ k.c.

Sąd drugiej instancji odwołując się do orzecznictwa TSUE uznał, że konieczne jest badanie abuzywności w kontekście wszystkich okoliczności, które zachodziły przy zawieraniu umowy z konsumentem. TSUE czyni przy tym rozróżnienie w ocenie standardów informacyjnych, dostosowując je do stopnia świadomości konkretnego konsumenta. Wyraźnie wskazuje np., że innego rodzaju standardy winny być stosowane do osób zarabiających w walucie kredytu, a inne dla osób zarabiających w walucie odmiennej. Podyktowane jest to oczekiwaniem, że konsument zostanie uświadomiony o możliwych trudnościach wynikających z konieczności spłaty zobowiązania walutowego, gdy sam zarabia w złotych. Te same uwagi można odnieść także i do innych, indywidualnych przymiotów konsumenta. Sąd *ad quem* podkreślił też, że trudno wymagać w ramach miary należytej staranności, aby pracownik banku *pro forma* szczegółowo przedstawiał elementarne zagadnienia konsumentowi, który z racji wykształcenia, wykonywanego zawodu, nabytego

doświadczenia, rozeznania w ofertach dostępnych na rynku itp. posiada już wiedzę na temat interesującego go produktu.

Nie podzielając stanowiska Sądu odwoławczego w tym zakresie należy wskazać, że udzielenie konsumentowi ochrony przed klauzulami abuzywnymi nie jest uwarunkowane stanem jego wiedzy, wykształcenia ani dbałości o swoje sprawy. Przesłankami stwierdzenia abuzywności klauzuli umownej są bowiem brak indywidualnego uzgodnienia postanowienia umownego, jego sprzeczność z dobrymi obyczajami oraz rażące naruszenie interesów konsumenta – a nie indywidualne cechy – konsumenta (wyrok SN z 21 listopada 2023 r., II CSKP 1675/22 i przywołane tam orzecznictwo). Indywidualizacja ochrony konsumenckiej polegająca na: każdorazowej konieczności weryfikacji zdolności indywidualnej, ocenie świadomości, wiedzy konsumenta czy też jego rozeznania w praktyce prowadziłaby do rozwodnienia celu ochronnego przepisów prawa konsumenckiego, a w skrajnych przypadkach stwarzała wręcz ryzyko jego przekreślenia. W przeciwnym razie należałoby uznać, że pod ochroną prawa konsumenckiego pozostają wyłącznie słabsi uczestnicy rynku wówczas, gdy owa "słabość" oznaczająca w istocie brak należytego rozeznania, a nawet dbałości o własne sprawy, ma miejsce w okolicznościach konkretnej sprawy. Wówczas ochrona byłaby każdorazowo nie byłaby uzależniona od tego, czy określony podmiot działa poza zakresem prowadzonej przez niego działalności (zawodowej, gospodarczej), lecz czy spełnia dodatkowe przesłanki subiektywne. Tymczasem normy prawa konsumenckiego należy stosować zawsze wówczas, gdy stronami czynności prawnej (a czasem także bez jej dokonywania) pozostają z jednej strony przedsiębiorca, z drugiej konsument w znaczeniu, jakie pojęciu temu nadał art. 22¹ k.c. W analizowanym kontekście oznacza to, iż ustawowym obowiązkiem przedsiębiorcy, których naruszenie może np. prowadzić do stwierdzenia abuzywności postanowienia umownego, nie odpowiada obowiązek konsumenta należytej dbałości czy dociekliwości, aby zapobiec ewentualnemu powstaniu takiego skutku. Takie rozumienie celów i funkcji prawnej ochrony konsumentów zupełnie wypaczałoby jej istotę (postanowienia SN: z 14 lipca 2022 r., I CSK 3787/22; z 15 lutego 2023 r., I CSK 6072/22).

Należy zatem stosować w procesie jej wykładni zasadę zakładającą interpretację sprzyjającą takiej ochronie (*in favorem consumenti*), co znajduje

potwierdzenie w aksjologii konstytucyjnej (zob. art. 76 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej) oraz nakazującej zapewnienie konsumentom wysokiego poziomu ochrony konsumentów Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (art. 38 tejże, zob. postanowienie SN z 6 kwietnia 2022 r., III CZP 31/22). System ochrony interesów konsumentów (a tego dotyczy rozpoznawana sprawa) opiera się na założeniu, że konsument jest stroną słabszą niż przedsiębiorca zarówno pod względem możliwości negocjacyjnych, jak i ze względu na stopień poinformowania (zob. np. wyroki TSUE: z 21 kwietnia 2016 r., Radlinger i Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, pkt 63; z 26 marca 2019 r., Abanca Corporación Bancaria i Bankia, C-70/17 i C-179/17, EU:C:2019:250, pkt 49).

Trybunał Sprawiedliwości w swoim orzecznictwie ustalił „wzorzec przeciętnego konsumenta” jako ten, który stanowi kryterium oceny zakresu obowiązków przedsiębiorcy, i stwierdził w szczególności, że sąd powinien ustalić, czy w świetle całokształtu istotnych okoliczności faktycznych, w tym reklamy i informacji dostarczonych w ramach negocjacji umowy kredytu, a także, bardziej ogólnie, wszystkich warunków umowy kredytu konsumenckiego, właściwie poinformowany oraz dostatecznie uważny i rozsądny przeciętny konsument mógł oszacować potencjalnie dla niego istotne konsekwencje ekonomiczne (zob. wyroki TSUE: z 30 kwietnia 2014 r., Kásler i Káslerné Rábai, C-26/13, EU:C:2014:282, pkt 75; z 23 kwietnia 2015 r., Van Hove, C-96/14, EU:C:2015:262, pkt 47; z 20 września 2017 r., Andriuc i in., C-186/16, EU:C:2017:703, pkt 51 z 3 września 2020 r., C-84/19, C-222/19 i C-252/19, Profi Credit Polska S.A., ECLI:EU:C:2020:631, pkt 74). Powyższe obowiązki spoczywają na przedsiębiorcach w obrocie konsumenckim niezależnie od tego, czy strona chroniona w konkretnych okolicznościach wykazuje się rozeznanem i dbałością o własne sprawy, a ponadto czy jest dostatecznie uważna i rozsądna.

Kolejny zarzut dotyczy naruszenia art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 385¹ § 3 k.c. oraz art. 65 § 2 k.c. przez uznanie, że w przypadku umowy kredytu, w której wskazano jako „kwotę kredytu” sumę pieniężną w walucie obcej (CHF), z zastrzeżeniem, iż kwota ta zostanie wypłacona w PLN, po przeliczeniu jej na walutę polską według kursu wymiany wyznaczonego przez bank wedle jego woli, i która zobowiązywała kredytobiorcę do spłaty kredytu w walucie polskiej, w ratach

obliczanych według kursu wymiany wyznaczonego przez bank wedle jego woli, eliminacja z umowy jako abuzywnych postanowień dotyczących przeliczeń walutowych powoduje, że strony wiąże umowa kredytu, która zobowiązywała bank do wypłaty CHF oraz do spłaty przez kredytobiorcę kredytu w tej walucie, podczas gdy postanowienia umowy stanowiące, że kredyt będzie wypłacony i spłacany w PLN, nie były abuzywne, zaś rozstrzygnięcie takie prowadzi do zmiany podstawowej cechy umowy, to jest określenia waluty, która ma być przedmiotem świadczeń stron, w konsekwencji czego dochodzi do przekształcenia umowy o kredyt denominowany w umowę o kredyt walutowy.

Co do zasady stanowisko powyższe jest trafne, jednak Sąd drugiej instancji uznał, że postanowienia kwestionowane przez powodów nie mają charakteru abuzywnego, w związku z czym wskazany przez powodów zarzut nie odnosi się do oceny prawnej przedstawionej przez Sąd odwoławczy.

Skarżący formułują również zarzut naruszenia art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 oraz ust. 2 pr. bank. (w brzmieniu z daty zawarcia umowy) w zw. z art. 3 ust. 1 i art. 4 ust. 2 i art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 poprzez uznanie, iż doszło do indywidualnego uzgodnienia kwestionowanych przez powodów klauzul umownych dotyczących denominacji, gdy tymczasem brak indywidualnego uzgodnienia wynika z samego charakteru zawartej umowy - opartej bez wątplenia o treść stosowanego przez bank wzorca umownego - taki sposób zawierania umowy wyklucza w zasadzie możliwość indywidualnego wpływania przez konsumenta na treść stosunku prawnego. Zarówno wniosek jak i umowa sporządzone zostały na wzorcach banku, co przeczy negocjacom, a wskazuje na akceptację na zasadzie adhezji, co z negocjacjami nic wspólnego nie ma, jednocześnie w trakcie zawierania umowy z powodami nie omawiano kwestii związanych z możliwością spłaty kredytu bezpośrednio w walucie CHF. Tym samym, z uwagi na fakt, iż kwestionowane postanowienia (§ 13 ust. 7 umowy) faktycznie nie były negocjowane pomiędzy stronami, uznać należy, że nie zostały indywidualnie uzgodnione.

Sąd drugiej instancji uznał, że wybór poszczególnych wariantów z wzorca umowy stanowi indywidualne uzgodnienie postanowień umownych.

Tymczasem ze stanowiskiem, jakoby dokonanie przez kredytobiorcę wyboru spośród kilku opcji przedstawionych mu przez bank powodowało, że dane postanowienie zostało indywidualnie uzgodnione, a tym samym nie podlega kontroli z punktu widzenia ewentualnej abuzywności, nie sposób się zgodzić.

Za indywidualnie negocjowane w rozumieniu art. 385¹ k.c. należy rozumieć tylko takie postanowienia, które zostały zaproponowane przez konsumenta albo były przedmiotem rzeczywistych, rzetelnych negocjacji, a nie takie na które konsument mógłby wywrzeć rzeczywisty wpływ, gdyby dołożył należytej staranności. Wybór dokonany przez konsumenta spośród kilku możliwości przez zaznaczenie jednej z opcji na wzorze jednostronnie przygotowanym przez przedsiębiorcę nie oznacza, że zakwestionowane postanowienie umowne było indywidualnie negocjowane (zob. m.in. wyrok SN z 30 maja 2025 r., II CSKP 2048/22; postanowienia SN: z 26 marca 2019 r., I CSK 462/18; z 24 września 2024 r., I CSK 2910/23). O rzeczywistym wpływie konsumenta na treść postanowień umownych można mówić wtedy, gdy osoba działająca za bank wspólnie z nim ustali ostateczne brzmienie klauzuli umownej, w wyniku rzetelnych negocjacji, chyba że postanowienie zostanie sformułowane przez konsumenta i włączone do umowy na jego żądanie (zob. wyrok SN z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22). Dokonanie wyboru między różnego rodzaju oferowanymi przez bank umowami nie stanowi formy indywidualnego uzgodnienia postanowień umowy w rozumieniu art. 385¹ § 1 i 3 k.c., nie świadczy bowiem o rzeczywistym wpływie konsumenta na treść postanowień umowy, którą wiąże się z bankiem (wyroki SN: z 8 lutego 2023 r., II CSKP 978/22; z 27 kwietnia 2023 r., II CSKP 1027/22; z 13 marca 2024 r., II CSKP 358/23; z 7 lutego 2025 r., II CSKP 1972/22; z 28 lutego 2025 r., II CSKP 2126/22; postanowienia SN: z 26 marca 2019 r., I CSK 462/18; z 28 września 2023 r., I CSK 6388/22; z 5 października 2023 r., I CSK 420/23; z 9 sierpnia 2024 r., I CSK 1807/23 i I CSK 1849/23; z 24 września 2024 r., I CSK 2910/23).

Kolejny zarzut dotyczy naruszenia art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 405 oraz 410 § 1 § 2 w zw. z art. 58 § 3 k.c. poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie bowiem przy ustalonym stanie faktycznym (w postaci określonego brzmienia klauzul przeliczeniowych, odpowiednio: uruchomienia/wypłaty § 5 ust. 3 i 4 umowy, jak i spłaty § 13 ust. 7 umowy) Sąd odwoławczy stwierdził, że przedmiotowe klauzule

przeliczeniowe nie określają świadczenia głównego, co skutkowało brakiem zastosowania naruszonego przepisu poprzez brak dokonania oceny klauzul przeliczeniowych w świetle jednoznaczności zapisu i w konsekwencji przyjęcie związania powodów rzeczonymi klauzulami. W dalszej konsekwencji błędna wykładnia doprowadziła do braku zastosowania przepisów o obowiązku zwrotu nienależnego świadczenia jako spełnionego bez ważnej umowy kredytu.

Zarzut powyższy uznać należy za zasadny o tyle (przy wcześniejszym zastrzeżeniu co do oceny bezwzględnej nieważności umowy), iż za abuzywne należy uznać postanowienia przyznające bankowi uprawnienie do jednostronnego ustalania kursu, jak ma to miejsce w niniejszej sprawie (zob. wyroki SN: z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22; z 8 listopada 2022 r., II CSKP 674/22; z 24 maja 2024 r., II CSKP 1560/22).

Podobnie ze wskazanym zastrzeżeniem odnoszącym się do powołania jako naruszonego art. 58 § 3 k.c., za trafny Sąd Najwyższy uznał zarzut naruszenia art. 385¹ § 1 w zw. z art. 385¹ § 3 w zw. z art. 405 oraz 410 § 1 § 2 k.c. przez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że wybór jednej klauzuli przeliczeniowej (klauzula spłaty z § 13 ust. 7 umowy) spośród trzech opcji z wzorca umowy pozwanego banku stanowi o indywidualnym uzgodnieniu wybranej przedmiotowej klauzuli przeliczeniowej, co skutkowało brakiem zastosowania zaskarżonego przepisu poprzez brak oceny klauzuli przeliczeniowej w świetle dobrych obyczajów oraz w świetle naruszenia interesu powodów i w konsekwencji przyjęcie związania powodów rzeczoną klauzulą. W dalszej konsekwencji błędna wykładnia doprowadziła do braku zastosowania przepisów o obowiązku zwrotu nienależnego świadczenia jako spełnionego bez ważnej umowy kredytu. W tym zakresie aktualne pozostają uwagi przedstawione powyżej co do oceny w zakresie braku indywidualnego uzgodnienia postanowień umowy.

Te same wnioski dotyczą oceny (częściowej) trafności zarzutu naruszenia art. 385¹ § 1 w zw. z art. 385¹ § 3 w zw. z art. 405 oraz 410 § 1 § 2 w zw. z art. 58 § 3 k.c. poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że wybór celu kredytu (finansowanie budowy domu) jest tożsamy z indywidualnym uzgodnieniem treści klauzuli przeliczeniowej (klauzula uruchomienia/wypłaty z § 5

ust. 3 i 4 umowy), co skutkowało brakiem zastosowania zaskarżonego przepisu poprzez brak oceny klauzuli przeliczeniowej w świetle dobrych obyczajów oraz w świetle naruszenia interesu powodów i w konsekwencji przyjęcie związania powodów rzeczoną klauzulą. W dalszej konsekwencji błędna wykładnia doprowadziła do braku zastosowania przepisów o obowiązku zwrotu nienależnego świadczenia jako spełnionego bez ważnej umowy kredytu

Z kolei za wtórny względem zarzutów kwestionujących indywidualne uzgodnienie kwestionowanych przez powodów postanowień umowy należy uznać zarzut naruszenia art. 385¹ § 1 w zw. z art. 385¹ § 3 w zw. z art. 405 oraz art. 410 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 58 § 3 k.c. poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że niejednoznaczny charakter klauzuli przeliczeniowej (zarówno klauzuli uruchomienia/wypłaty § 5 ust. 3 i 4 umowy, jak i klauzuli spłaty § 13 ust. 7 umowy) nie wyklucza możliwości jej indywidualnego uzgodnienia, co skutkowało brakiem zastosowania zaskarżonego przepisu poprzez brak oceny klauzuli przeliczeniowej w świetle dobrych obyczajów oraz w świetle naruszenia interesu powodów i w konsekwencji przyjęcie związania powodów rzeczoną klauzulą. W dalszej konsekwencji błędna wykładnia doprowadziła do braku zastosowania przepisów o obowiązku zwrotu nienależnego świadczenia jako spełnionego bez ważnej umowy kredytu.

Powyższa ocena wynika z faktu, iż podstawowym uchybieniem Sądu drugiej instancji było przyjęcie, że wybór przez powodów jednej spośród kilku opcji przedstawionych przez bank powoduje, że doszło do indywidualnego uzgodnienia spornych postanowień. Przyjęcie przez Sąd odwoławczy, że takie indywidualne uzgodnienie tych postanowień miało miejsce spowodowało, że Sąd uznał, że nie można mówić o abuzywnym charakterze postanowień.

Niezasadny natomiast okazał się zarzut naruszenia art. 69 ust. 1 oraz ust. 2 pkt 2 pr. bank. (w brzmieniu z daty zawarcia umowy) w zw. z art. 353¹ w zw. z art. 405 oraz 410 § 1 i § 2 w zw. z art. 58 § 1, 2 i 3 k.c. poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że przedmiotowe klauzule przeliczeniowe (zarówno klauzuli uruchomienia/wypłaty § 5 ust. 3 i 4 umowy, jak i klauzuli spłaty § 13 ust. 7 umowy) nie są sprzeczne z wymogiem określoności kwoty

i waluty kredytu, a także z naturą umowy kredytu. Jak już bowiem wskazano, przepisy o postanowieniach niedozwolonych stanowią przepisy szczególne względem art. 58 § 1 k.c. (wyrok SN z 6 września 2024 r., II CSKP 1644/22)

Ostatni ze wskazanych przez skarżących w skardze kasacyjnej zarzutów dotyczy naruszenia art. 5 k.c. poprzez błędną wykładnię, iż można odmówić żądaniu powodów ochrony prawnej z uwagi na ich rzekomą sprzeczność z art. 5 k.c., gdy tymczasem fakt, iż przez wiele lat umowa obowiązywała i była realizowana przez powodów nie oznacza, że w ten sposób doszło do konwalidacji jej pierwotnej wadliwości. Przeciwnie, wraz z upływem czasu powodowie byli tym bardziej pokrzywdzeni jej realizowaniem. Sąd drugiej instancji uznał, że w sytuacji, gdy umowa była przez powodów wykonywana i nie mieli oni dotąd żadnych zastrzeżeń, to ich roszczenie, wynikające nie z realnego naruszenia interesów konsumenckich, ale z próby wykorzystania zaistniałego problemu dotyczącego niespodziewanego dla nich wzrostu kursu CHF i pojawiających się na tym tle wypowiedzi judykatury, należałoby uznać - niezależnie od innych argumentów natury prawnej - za nadużycie prawa podmiotowego, które nie zasługuje na ochronę (art. 5 k.c.).

Sąd Najwyższy nie podziela zapatrywania przedstawionego przez Sąd odwoławczy. Okoliczność, że powodowie dokonywali spłat kredytu, sam w sobie nie oznacza, że nie mogą oni powoływać się na ochronę wynikającą z przepisów o niedozwolonych postanowieniach umownych. W tym zakresie aktualność zachowują wcześniejsze uwagi dotyczące celu i charakteru norm ochronnych prawa konsumenckiego.

Mając na uwadze przedstawione okoliczności, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Piotr Telusiewicz

Dariusz Pawłyszcz

Kamil Zaradkiewicz

[M.O.]

[SOP]